



UNESCO
**Magyar Nemzeti
Bizottság**
Társadalomtudományi
Szakbizottság

Emlékeztető az UMNB Társadalomtudományi Szakbizottsága 2020. október 21-én tartott online üléséről

Az ülés időpontja: 2020. október 21. szerda 10:00-11:30

Az ülés helyszíne: virtuális, Zoom platform

Jelen voltak:

szavazati joggal: **Prof. Dr. Réthelyi Miklós** UMNB elnök, **Dr. Soós Gábor**, UMNB főtitkár, **Dr. Miszlivetz Ferenc** UMNB Társadalomtudományi Szakbizottság elnök, **Tóth Ágnes** MTA, **Dr. Törő Csaba** Károli Gáspár Református Egyetem, **Joó Kinga** Nagycsaládosok Országos Egyesülete, **Nyilas Orsolya** Nyíregyházi Egyetem, **Dr. Strickland-Pajtók Ágnes** Eszterházy Károly Egyetem, **Prof. Bollobás Enikő** Professzorok Batthyány Köre,

tanácskozási joggal: **Hagymási Tünde** Külgazdasági és Külügyminisztérium

külön elnöki meghívottként: **dr. Petrányi Dóra** CMS Ügyvédi Iroda,

Jelen voltak még: **Pók Attila** iASK, **Hajdu-Kriston Krisztina** UMNB Titkárság, illetve **dr. Szarkáné Erdélyi Tímea** UMNB Társadalomtudományi Szakbizottság titkára.

Elnöki köszöntő, bemutatkozások

Az ülést Miszlivetz Ferenc szakbizottsági elnök nyitotta meg, köszöntötte a jelenlévőket és megállapította, hogy a Szakbizottság Ügyrendjében foglaltaknak megfelelően az ülés szavazat- és határozatképes. Ezt követően Réthelyi Miklós az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottság (továbbiakban: UMNB) elnökének köszöntője hangzott el. Réthelyi elnök úr beszédében idézte Antonio Guterres ENSZ főtitkárt, aki szerint a COVID-19 világjárvány következtében új társadalmi megegyezésre lesz szükség az egyes országokban éppúgy, mint globálisan. Tisztességes globalizációra van szükség, egyensúlyban kell élni a természettel. Elnök úr idézte Ferenc pápa szavait is, aki szerint újra kell gondolnunk a dolgainkat, legfőképpen pedig létünk értelmét. Miszlivetz elnök úr az elhangzottakra reflektálva elmondta, hogy azokkal minden tekintetben egyetért, és jelezte, hogy Intézetében (Felsőbbfokú Tanulmányok Intézete, FTI – iASK), illetve annak elődjénél, az ISES Alapítványnál már több évtizede e gondolatok mentén igyekeznek dolgozni, továbbá felhívta a figyelmet a horizontális együttgondolkodás és együttműködés fontosságára.

1. UMNB titkársági beszámoló

Soós Gábor főtitkár beszámolójában elmondta, hogy megújult az UMNB honlapja, számos friss információ megtalálható rajta.

Elhangzott, hogy 2019 novemberében még a vírushelyzettől nem befolyásolva, sikeresen lezajlott a Filozófia Világnapjához kötődő rendezvény a Kossuth Klubban, és sor került a 2014-ben útjára indított tihanyi vallásközi párbeszédsorozat folytatására is Tihanyi visszhang

Cím: 1051 Budapest, Széchenyi tér 7-8.

e-mail: info@unesco.hu

beszélgetések címmel 2019 szeptemberében. Főtitkár úr ismertette továbbá az FTI-iASK szervezésében 2019 novembere óta megvalósult rendezvényeket.

Ezt követően tájékoztatást adott arról, hogy Magyarország az UNESCO Általános Konferenciájának 40. ülészakán született döntés értelmében, 2019 – 2023 közötti időszakra a Végrehajtó Tanács (VT) tagja lett.

Főtitkár úr beszámolójában szolt két jelentős, az UNESCO-ban kidolgozás alatt álló normatív eszközről is:

- a) UNESCO-ajánlás a nyílt tudományról – rendkívül kiterjedt konzultációkat követően ez év december 31-ig van lehetősége a tagállamoknak a tervezet további véleményezésére. A végleges szöveg elfogadása jövőre esedékes. (Jelen emlékeztetőhöz csatoltan ld. a főtitkár úr által ismertetett főbb gondolatokat.)
- b) UNESCO-ajánlás a mesterséges intelligencia etikájáról – kétéves folyamat vette kezdetét, melynek végén cél az első globális normatív eszköz elfogadása a témával kapcsolatban.

Elhangzott, hogy az elmúlt esztendő két UNESCO-val közösen ünnepelt évfordulója, az Eötvös-év és a Csontváry-év sikeresen megvalósult és lezárult. A 2021-es évre pedig elfogadtak két új magyar javaslatot: Cziffra György zongoraművész születésének 100., illetve Szenes Hanna költőné, a zsidó ellenállás hőse születésének 100. évfordulójáról fogunk megemlékezni jövőre.

Jelenleg zajlik már a 2022-2023-as bienniumra szóló javaslatok kidolgozása. Ezen időszakban Hugonnai Vilma, az első magyar orvosnő halálának 100. évfordulóját (2022) és Bolyai János levelének 200. évfordulóját a nem-euklidészi geometria felfedezéséről (2023) ünnepelnénk.

Az UNESCO Általános Konferenciájának 40. ülészakán 2019-ben új világnapok elfogadásáról is döntés született. Így például a jövőben a logika világnapját január 14-én, a matematika nemzetközi napját március 14-én fogjuk ünnepelni.

Végezetül főtitkár úr említést tett arról, hogy Veszprém bekerült az UNESCO Kreatív Városok Hálózatába a zene kategóriájában.

2. A mesterséges intelligencia etikai szabályozásának kérdései

Meghívott szakértőként dr. Petrányi Dóra, a CMS Ügyvédi Iroda regionális igazgatója adott tájékoztatást a témával kapcsolatban. (Jelen emlékeztetőhöz csatoltan ld. az ülésen megosztott PowerPoint előadás anyagát.) Elhangzott, hogy az Európai Bizottság 2019 áprilisában adta ki a megbízható Mesterséges Intelligenciára (*Trustworthy AI*) vonatkozó etikai iránymutatását. Ez az iránymutatás rögzíti azokat az etikai elveket és értékeket, amelyeket tiszteletben kell tartani a Mesterséges Intelligencia (MI) rendszerek kifejlesztése és használata során. Ennek értelmében a megbízható MI rendszernek egész életciklusa alatt jogszerűnek, etikusnak és stabilnak kell lennie.

Az elhangzottakhoz kapcsolódva Réthelyi elnök úr megjegyezte, hogy véleménye szerint az egészségügyi vonatkozások mellett az oktatás és a kultúra szerepéről is beszélni kellene. Felvetette, hogy a mesterséges intelligencia mellett a mesterséges kreativitás etikai vonatkozásairól is szükséges volna gondolkozni. Petrányi Dóra válaszul elmondta, hogy az UNESCO ajánlásban már a szöveg elején rögzítették az őshonos kultúrák támogatásának fontosságát. Valójában a kreatív MI-ről nem esik szó, de arról, hogy az MI miként segítheti a kreativitást, igen.

Elhangzott, hogy a magyar MI Stratégiát az elmúlt hónapban hirdette ki a kormány, illetve, hogy 2020 májusában az UNESCO is kiadta az MI etikájáról szóló ajánlásának első tervezetét. Ehhez a tagállamok 2020. december 31-ig tehetik meg észrevételeiket.

Soós Gábor főtitkár úr hozzátette, a tagállami vélemény kialakításának főfelelőse az ITM, melyhez célszerű és üdvözlendő volna, ha a Társadalomtudományi Szakbizottság is hozzájárulna. Miszlivetz Ferenc elnök úr jelezte, az iASK munkatársaival rendelkezésre állnak egy újabb megbeszélés lebonyolításában a témával kapcsolatban. Petrányi Dóra igazgató asszony pedig hozzátette, hogy vállalja az ITM-mel történő egyeztetés és a szakbizottsági álláspont becsatornázásának feladatát.

A témához kapcsolódóan Miszlivetz elnök úr az egybegyültek figyelmébe ajánlotta Csepeli György *Ember 2.0 - A mesterséges intelligencia gazdasági és társadalmi hatásai* című, a közelmúltban megjelent könyvét.

3. Beszámoló az UNESCO MOST Winter School 2020. februári eseményéről

A témáról Kővári Ágnes az iASK képviselőjében adott rövid tájékoztatást a bizottsági tagoknak. Elmondta, hogy az eseménynek 2020 februárjában ismét a kőszegi iASK adott otthont. A több napos rendezvényen 25 ország résztvevői vettek részt. A tanácskozás központi témája a közbizalom világszerte tapasztalt megrendülése, illetve ennek okai és azok megszüntetésének lehetőségei voltak. Az előadások során elhangzott többek között, hogy míg a politikai és gazdasági élet szereplőibe vetett bizalom megrendült, addig a tudományba és annak képviselőibe vetett hit erősödött.

Miszlivetz Ferenc elnök úr hozzátette, hogy továbbra is hangsúlyozza: a tudománynak a horizontális gondolkodás felé kellene elmozdulnia. Egyben jelezte, hogy készülnek a jövő évi *Winter School*-ra, melyet a tervek szerint 2021 februárjában tartanának, előreláthatólag online formában. Az újabb központi téma a *citizenship* kérdése volna.

Soós Gábor főtitkár úr hozzászólásában megköszönte a beszámolót, és elmondta, az UMNB üdvözlö a jövő évi tematikát, hiszen az kapcsolódik a *global citizenship education* kérdésköréhez, melynek magyar megfelelője nem a globális állampolgárság, hanem a globális felelősségvállalásra nevelés.

4. Egyebek

Miszlivetz Ferenc elnök úr felhívta az egybegyültek figyelmét Nagy András *Halálos együttérés: A „magyar ügy” és az ENSZ 1956-1963* című, az iASK és a Kossuth Kiadó kiadásában a napokban megjelent művére, melynek 56-os és ENSZ-hez kapcsolódó aktualitása is van. A szerző a Bang-Jensen – ügy hozzáférhetővé vált hatalmas forrásanyagát igyekszik feldolgozni a kötetben.

A napirendi pontok megtárgyalását követően az Elnök megköszönte a részvételt és berekesztette az ülést.

Az emlékeztetőt készítette: dr. Szarkáné Erdélyi Tímea

Budapest, 2020. november 2.

Jóváhagyta: Dr. Miszlivetz Ferenc

Budapest, 2020. november 5.